

FISCOLOOG

NIEUWSBRIEF OVER FISCALITEIT

CBN ontwerpadvies : verhoogde KMO-criteria (nog) sneller van kracht

De verhoging van de groottecriteria voor vennootschappen die recentelijk werd doorgevoerd, heeft volgens een ontwerpadvies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen t.a.v. vennootschappen die een boekhouding voeren per kalenderjaar reeds onmiddellijk uitwerking voor het lopende boekjaar dat gestart is op 1 januari 2024 (Ontwerpadvies van 26 juni 2024; www.cbn-cnc.be). De openbare raadpleging van dit ontwerpadvies loopt af op 2 september 2024 (zie reeds, kort, *Fisc.* 2024, nr. 1844, 8).

Verhoging groottecriteria vennootschappen

De verhoging van de groottecriteria voor vennootschappen, bedoeld om rekening te houden met de hoge inflatiecijfers van de afgelopen jaren, werd doorgevoerd door de wet van 28 maart 2024 “houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen *lbis*” (*BS* 29 maart 2024; erratum in *BS* 4 april 2024). Voor kleine vennootschappen stijgt de jaaromzet (excl. BTW) van 9.000.000 EUR naar 11.250.000 EUR en het balanstotaal van 4.500.000 EUR naar 6.000.000 EUR, terwijl het jaargemiddelde van het aantal werknemers onveranderd op 50 blijft (art. 1:24 Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV)). Voor microvennootschappen stijgt de jaaromzet (excl. BTW) van 700.000 EUR naar 900.000 EUR en het balanstotaal van 350.000 EUR naar 450.000 EUR, terwijl het jaargemiddelde van het aantal werknemers onveranderd op 10 blijft (art. 1:25 WVV).

Inwerkingtreding

De wet van 28 maart 2024 verklaarde de nieuwe drempelbedragen van toepassing “op de boekjaren die een aanvang nemen na 31 december 2023” (art. 170). Daarmee voldeed de Belgische wetgever op het eerste gezicht aan de wens van de Europese Commissie die met de Gedelegeerde Richtlijn (EU) 2023/2775 van 17 oktober 2023 de grondslag legde voor de verhoogde criteria binnen de EU. De Commissie voorzag daarin dat de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die vereist zijn om aan de richtlijn te voldoen, uiterlijk van toepassing moeten zijn voor boekjaren die beginnen op of na 1 januari 2024 (of zelfs vroeger, namelijk op of na 1 januari 2023), dit om ondernemingen of groepen in staat te stellen zo spoedig mogelijk gebruik te maken van de bijgestelde drempelwaarden.

Niettemin bleef de vraag of de nieuwe criteria in België niet pas hun effect zouden sorteren met ingang van boekjaar 2026, omwille van de uitgestelde werking of het ‘consistentiebeginsel’ vermeld in artikel 1:24, § 2 WVV. Dit beginsel houdt in dat een overschrijding van meer dan één criterium of het niet meer overschrijden ervan, slechts uitwerking heeft “wanneer dit zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet”. In dat geval gaan de gevolgen pas in “vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan één van de criteria voor de tweede keer werden overschreden of niet meer werden overschreden”. Door de uitgestelde werking zou een vennootschap die in 2024 beantwoordt aan de verhoogde criteria om klein te zijn, en volgens dezelfde criteria in boekjaar 2025 klein zou blijven, pas in boekjaar 2026 effectief als ‘klein’ worden aangemerkt (zijnde het boekjaar dat volgt op het tweede boekjaar van niet-overschrijding). Deze uitgestelde werking zou dan ook ingaan tegen de wens van de Europese Commissie om ondernemingen zo spoedig mogelijk gebruik te laten maken van de nieuwe criteria.

Daarom werd op de valreep (net vóór de ontbinding van de Kamer) nog een overgangsregeling ingevoerd (vervanging van art. 170 van de wet van 28 maart 2024 door art. 145 van de wet van 15 mei 2024; *BS* 28 mei 2024; *Fisc.* 2024, nr. 1840, 14).

De aangepaste regeling herhaalt om te beginnen dat de verhoogde criteria van toepassing zijn “op de boekjaren die een aanvang nemen na 31 december 2023”; maar voegt er nu de volgende overgangsregeling aan toe : “De regels die zijn opgenomen in de artikelen 1:24, § 2, 1:25, § 2, en 1:26, § 2, van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen, zijn voor één

keer niet van toepassing op de opstelling en de openbaarmaking van de jaarrekeningen die de ondernemingen afsluiten na 31 december 2023. Voor die afsluiting wordt enkel rekening gehouden met de in de artikelen 147, 148 en 149 bedoelde verhoogde bedragen voor de jaaromzet en het balanstotaal van het betrokken boekjaar” (bedoeld zijn de artikelen 147, 148 en 149 van de wet van 28 maart 2024 die in de verhoging van de criteria hebben voorzien).

Bedoeling was om daarmee de uitgestelde werking voor één keer buitenspel te zetten, met name voor de eerste afsluiting na 31 december 2023.

Blijkens de verantwoording bij het amendement op wat de wet van 15 mei 2024 is geworden, is de overgangsbepaling bijna letterlijk gebaseerd op een gelijkwaardige bepaling die werd opgenomen in een KB van 25 mei 2005 (BS 7 juni 2005) dat ook in een verhoging van de drempels voorzag (*Parl.St.* Kamer 2023-24, nr. 55-3945/11).

Meerdere uiteenlopende visies rond inwerkingtreding

Over de juiste interpretatie van deze overgangsregeling deden al snel twee conflicterende stellingen de ronde.

- De eerste stelling gaat uit van de redenering dat voor boekjaar 2024 (bij veronderstelling kalenderjaar 2024) er enkel moet worden gekeken naar de cijfers van omzet, balanstotaal en tewerkstelling van dat jaar in het licht van de nieuwe verhoogde criteria om te bepalen of een vennootschap klein is of niet. Indien niet meer dan één (nieuw) criterium overschreden is, is de vennootschap klein voor boekjaar 2024. Stel bijvoorbeeld dat een vennootschap ingevolge het consistentiebeginsel groot is in boekjaar 2023 (meer dan één oud criterium werd overschreden in elk van de boekjaren 2021 en 2022), doch in boekjaar 2024 onder de nieuwe verhoogde drempels maar één criterium meer overschrijdt. De vennootschap wordt dan onmiddellijk klein voor boekjaar 2024, zonder dat er rekening moet worden gehouden met het consistentiebeginsel. Zelfs indien dezelfde vennootschap in boekjaar 2025 meer dan één van de nieuwe criteria zou overschrijden, dan nog zal zij klein blijven, aangezien het om een eerste overschrijding gaat, dit ingevolge het (opnieuw toepasselijke) consistentiebeginsel. Hetzelfde geldt voor boekjaar 2026, in geval van een tweede opeenvolgende overschrijding van meer dan één nieuw criterium. Daardoor zal de vennootschap pas vanaf boekjaar 2027 effectief groot worden.

- De tweede stelling, die in deze nieuwsbrief werd verdedigd, tapt uit een ander vaatje (*Fisc.* 2024, nr. 1837, 3). Volgens deze stelling kan een vennootschap die groot is in boekjaar 2023 volgens de oude criteria pas vanaf boekjaar 2025 klein worden (bij overschrijding van niet meer dan één van de nieuwe drempels), en niet vanaf boekjaar 2024. De reden is dat het ijkpunt,

namelijk de “balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar” (art. 1:24, § 1 WVV), niet gewijzigd zou zijn. Voor boekjaar 2024 dient men dus te kijken naar de cijfers op de balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar, dus 31 december 2023. Op die datum voldeed de vennootschap per hypothese nog niet aan de nieuwe criteria, die pas gelden voor jaarrekeningen die afgesloten worden na 31 december 2023, reden waarom ook de eenmalige schrapping van de uitgestelde werking geen soelaas biedt. Voor boekjaar 2025 is het ijkpunt echter 31 december 2024 (eerste afgesloten boekjaar na 31 december 2023), en voor dat boekjaar wordt het consistentiebeginsel eenmalig buitenspel gezet. Een vennootschap die dus voor boekjaar 2023 groot was onder de oude criteria, maar klein in 2024 onder de nieuwe criteria, is dus pas vanaf boekjaar 2025 klein.

- Daarnaast doet nog een derde stelling de ronde. Volgens die stelling moet men voor boekjaar 2024 ook kijken naar de cijfers per 31 december 2023, maar dit in het licht van de nieuwe verhoogde drempels. Indien blijkt dat er in 2023 niet meer dan één van de verhoogde drempels wordt overschreden, is dit voldoende om klein te worden vanaf het boekjaar dat aanvangt na 31 december 2023.

Het was dus uitkijken naar de positie van de CBN ter zake.

CBN ontwerpadvies

Het recente ontwerpadvies van de CBN kiest resoluut voor de eerste stelling : “Om te bepalen of een vennootschap in een boekjaar dat is aangevangen na 31 december 2023 klein dan wel groot is, moet men enkel de cijfers van het boekjaar met betrekking tot de eerst op te stellen jaarrekening die een eindeboekjaardatum heeft na 31 december 2023 toetsen aan de (thans verhoogde) groottecriteria. De uitgestelde werking wordt bij deze afsluiting eenmalig uitgesloten, waardoor de cijfers van de twee voorgaande boekjaren niet aan de groottecriteria moeten worden getoetst” (ontwerpadvies, randnr. 11).

Het ontwerp vermeldt volgend cijfervoorbeeld van een vennootschap die haar boekhouding per kalenderjaar voert (waarbij de cijfers in *italic* de nieuwe verhoogde criteria overschrijden) :

	31/12/2023	31/12/2024	31/12/2025
Jaargemiddelde personeelsbestand	60	60	60
Omzet	10.000.000	11.000.000	<i>12.000.000</i>
Balanstotaal	4.800.000	5.000.000	<i>5.200.000</i>
Grootte	groot	klein	klein

Vermits de betrokken vennootschap (geen dochter of moeder, noch deel van een consortium) voor boekjaren 2021 en 2022 (en ook 2023) meer dan één oud

criterium overschreed, was ze ingevolge het consistentiebeginsel groot in 2023. Luidens het ontwerpadvies moet voor de beoordeling van de grootte voor boekjaar 2024 “uitsluitend worden nagegaan of zij op 31 december 2024, zijnde de balansdatum van het boekjaar met betrekking tot de eerste op te stellen jaarrekening na 31 december 2023, meer dan één van de verhoogde criteria van het aangepaste artikel 1:24 WVV overschrijdt” (randnr. 14). Aangezien enkel het personeelsbestand (60) het criterium van 50 voltijdse eenheden overschrijdt, wordt de vennootschap met een aangemerkt als een kleine vennootschap.

Vanaf het daaropvolgende jaar (2025) geldt opnieuw de gewone regeling. Een overschrijding of niet-overschrijding van meer dan één van de verhoogde drempels heeft slechts gevolgen, wanneer dit zich gedurende twee opeenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan dan in vanaf het boekjaar volgend op dat waarin meer dan één criterium voor de tweede keer overschreden of niet meer overschreden wordt.

In voormeld voorbeeld wordt er per 31 december 2025 meer dan één (nieuw) criterium overschreden (namelijk personeelsbestand en omzet). Door de (opnieuw toepasselijke) uitgestelde werking blijft de vennootschap klein in boekjaren 2025 en 2026, gezien de overschrijding van meer dan één criterium zich nog niet gedurende twee achtereenvolgende boekjaren heeft voorgedaan. Pas na een tweede opeenvolgende overschrijding van meer dan één criterium in 2026, zal de vennootschap in boekjaar 2027 groot worden.

Gebroken boekjaar

Het ontwerpadvies gaat ook in op de situatie van een gebroken boekjaar. In het cijfervoorbeeld gaat het om een vennootschap met 31 maart als afsluitdatum. Voor de beoordeling of de vennootschap voor het boekjaar dat loopt van 1 april 2024 tot 31 maart 2025 – dit is het eerste boekjaar dat aanvangt na 31 december 2023 – wordt aangemerkt als een kleine of een grote vennootschap, moet luidens de CBN uitsluitend worden nagegaan of zij op 31 maart 2024, zijnde de balansdatum van het boekjaar betreffende de eerste op te stellen jaarrekening na 31 december 2023, meer dan één van de verhoogde criteria overschrijdt (ontwerpadvies, randnr. 19).

Het ontwerp vermeldt volgend cijfervoorbeeld (waarbij de cijfers in *italic* de *nieuwe* verhoogde criteria overschrijden) :

	31/03/2024	31/03/2025	31/03/2026
Jaargemiddelde personeelsbestand	60	60	60
Omzet	<i>11.350.000</i>	11.000.000	<i>11.450.000</i>
Balanstotaal	5.500.000	5.650.000	5.800.000
Grootte	groot	groot	groot

Op afsluitdatum 31 maart 2024 overschrijdt de vennootschap meer dan één van de nieuwe criteria (personeelsbestand en omzet). Bijgevolg wordt de vennootschap voor het boekjaar dat aanvangt op 1 april 2024 (eerste boekjaar dat start na 31 december 2023) aangemerkt als groot. Vanaf het boekjaar dat start op 1 april 2025 geldt opnieuw de gewone regeling, hetgeen inhoudt dat een al of niet overschrijding maar gevolgen heeft, wanneer dit zich gedurende twee opeenvolgende boekjaren voordoet, waarbij de gevolgen maar ingaan vanaf het boekjaar na dat van de tweede opeenvolgende overschrijding of niet-overschrijding.

Vermits in het voorbeeld op balansdatum 31 maart 2025 voor het eerst niet meer dan één criterium wordt overschreden, blijft de vennootschap voor het boekjaar dat start op 1 april 2025 nog steeds groot. Per 31 maart 2026 wordt er weer meer dan één criterium overschreden, waardoor de vennootschap nog steeds groot blijft voor het boekjaar dat aanvangt op 1 april 2026.

Ten slotte bevat het ontwerpadvies nog een tweetal cijfervoorbeelden die de impact van de verhoging van de criteria op langere termijn moeten illustreren, zowel voor boekjaren die gelijk lopen met het kalenderjaar als voor gebroken boekjaren.

Beoordeling

Het ontwerpadvies kiest dus duidelijk voor de *eerst* genoemde stelling die voorhoudt dat voor boekjaar 2024 (gelijk aan kalenderjaar 2024) enkel gekeken moet worden naar de cijfers van omzet, balanstotaal en tewerkstelling per 31 december 2024 in het licht van de nieuwe verhoogde criteria. Op grond hiervan heeft de verhoging van de numerieke criteria onmiddellijk uitwerking voor boekjaar 2024 en hoeft er niet gewacht te worden tot boekjaar 2025.

De Commissie zet zich hiermee af tegen de visie dat het ijkpunt de balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar moet zijn, zijnde 31 december 2023 (voor boekjaren gelijklopend met kalenderjaren). Dit lijkt niet onlogisch op basis van de letterlijke tekst van de wettelijke overgangsbepaling. Daarin staat te lezen dat “*voor die afsluiting*” (bedoeld wordt de eerste afsluiting na 31 december 2023 waarvoor het consistentiebeginsel voor één keer niet van toepassing is) “enkel rekening [wordt] gehouden met de [...] verhoogde bedragen voor de jaaromzet en het balanstotaal *van het betrokken boekjaar*” (bedoeld wordt het boekjaar dat voor het eerst wordt afgesloten na 31 december 2023). Bijgevolg dient men de jaaromzet en het balanstotaal van 31 december 2024 (eerste afsluiting na 31 december 2023) te toetsen aan de verhoogde numerieke criteria.

In dit opzicht verschilt de nieuwe overgangsregeling van de vorige opgenomen in de wet van 18 december 2015 (art. 63, *BS* 30 december 2015). Die beperkte er zich toe het oude artikel 15, § 2 Wetboek van vennoot-

schappen (W.Venn.) met daarin het consistentiebeginsel “voor één keer niet van toepassing [te verklaren] op het eerste boekjaar dat een aanvang neemt na 31 december 2015”. Hierdoor bleef artikel 15, § 1 W.Venn. onverkort van toepassing, met als ijkpunt “de balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar”. De specifieke toevoeging in de nieuwe overgangsbepaling dat voor de eerste afsluiting na 31 december 2023 enkel rekening moet worden gehouden met de verhoogde bedragen voor jaaromzet en balanstotaal van het betrokken boekjaar, ontbrak in de oude overgangsbepaling. Het lijkt er dus op dat de nieuwe overgangsregeling het ijkpunt van huidig artikel 1:24, § 1 WVV (“balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar”) eenmalig terzijde schuift.

De Commissie volgt wel de tweede visie op het vlak van de gebroken boekjaren. Stel dat een vennootschap afsluit per 30 juni, dan kan voor het boekjaar dat start op 1 juli 2024 (eerste boekjaar startend na 31 december 2023) reeds rekening worden gehouden met de verhoogde drempels voor omzet en balanstotaal per 30 juni 2024 (zijnde de eerste afsluiting na 31 december 2023).

De eenmalige niet-toepassing van het consistentiebeginsel heeft als voordeel dat een vennootschap sneller klein kan worden, namelijk in het eerste boekjaar dat afsluit na 31 december 2023. Maar dit heeft ook een keerzijde, aangezien vennootschappen ook onmiddellijk groot kunnen worden door de eenmalige schrapping van de uitgestelde werking. Ander nadeel is dat vennootschappen – zeker deze die het kalenderjaar als boekjaar gebruiken – pas aan het einde van het boekjaar (lees in de praktijk : pas in de eerste weken of maanden na afsluiting, vermits de cijfers eventueel ook nog op geconsolideerde basis moeten worden berekend) met zekerheid weten of ze klein of groot zijn. Deze onzekerheid kan haar weerslag hebben op de fiscale positie van de vennootschap. Denk bv. aan investeringsbeslissingen in het licht van de toepassing van de investeringsaftrek voor kleine vennootschappen. Anderzijds kan ze vennootschappen ertoe aanzetten bepaalde criteria te sturen om alsnog klein te worden in 2024 en dit te blijven (via het na 2024 herlevende consistentiebeginsel) gedurende minstens twee bijkomende boekjaren.

Marc De Munter

Pensioenen

Nieuwe ‘Transparantiewet’ : naar een herijking van de 80 %-grens ?

Het *Belgisch Staatsblad* van 2 februari 2023 (derde editie) publiceerde de ‘wet van 26 december 2022 tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler’ (hierna : ‘Transparantiewet’); (zie al kort *Fisc. 2023*, nr. 1774, 1). Deze wet moest normaal op 1 januari 2024 in werking treden, maar op de valreep werd de inwerkingtreding ervan (of dan toch van het hier besproken fiscaal relevante onderdeel ervan) met twee jaar uitgesteld tot 1 januari 2026 (dit geschiedde door de wet van 11 december 2023 “houdende diverse bepalingen inzake pensioenen”, *BS 22 december 2023*; *Fisc. 2024*, nr. 1819, 14). Deze niet-fiscale wet kan o.i. een belangrijke fiscale uitloper kennen, meer bepaald in de sfeer van de berekening van de 80 %-grens. Samen met het op 20 juni 2024 uitgevaardigde uitvoerings-KB (*BS 30 juli 2024*) zou de Transparantiewet zelfs tot een heuse herijking van de 80 %-grensberekening en -attestering door de verzekeraars kunnen leiden. Hoewel de nieuwe regeling zoals gezegd pas ingaat op 1 januari 2026, kan de impact ervan zich al in 2025 laten gevoelen. En hoewel de nieuwe Transparantiewet betrekking heeft op tweedepijlerpensioenen voor zowel zelfstandigen als werknemers, zullen de fiscale uitlopers vooral relevant zijn voor de zelfstandigen. Deze bijdrage focust dan ook op de impact van de nieuwe Transparantiewet op IPT- en groepsverzekeringen voor zelfstandige bedrijfsleiders.

Situering van de ‘Transparantiewet’

De Transparantiewet hertekent onder meer de informatie die pensioeninstellingen (verzekeraars en pensioenfondsen) vandaag via de jaarlijkse pensioenfiche moeten overmaken aan de aangeslotenen bij een pensioenplan van de zogeheten ‘tweede pijler’ (groeps- en IPT-verzekeringen, Riziv- en VAPZ-pensioencontracten, enz.), en dit zowel voor werkne-

mers als voor zelfstandigen. Via de databank van de tweede pensioenpijler DB2P, beheerd door Sigedis, komt deze informatie ook terecht in het pensioenplatform *MyPension.be*. Met de nieuwe Transparantiewet zullen de verzekeraars zelf geen jaarlijkse pensioenfiches meer hoeven op te maken en uit te reiken, maar zullen zij nog hooguit de nodige gegevens overmaken aan Sigedis. Die laatste zal dan de ontvangen